Rudolfus dei grã Epũs herbñ et frãcie orientalis Dux Quēadmodũ Reuerēdiſſimus in xp̄o p
ſedis archip̄ſul Sacriqꝫ romani imperij ꝑ germaniã Archicãcellarius ac princeps Elector dign
ſup̄ne diſcretõis arbitrio iuſtoqꝫ iudicio cenſuit ⁊ alta reuoluit mēte. quante deo ſummo creator
irreuerētie ⁊ blaſphemie quãte vero ſacris euãgelicis et canonũ ac legũ p̄ceptis ſanctiſſimis. q̃ n
ꝑtioſe et ſup̄ſticioſe ſentētie et ſubauditões quante deniqꝫ xp̄iane religioni ⁊ ſacre reipublice ꝑ q
et cõtumelie ex librorꝫ imp̄ſſione e latino in germanicã linguã improuide et incõſulte traductor
inferuntqꝫ cũctis palã ē Et ob id igit̄ p̄fatus Reuerēdiſſim⁹ dñs archiantiſtes maguntiñ in qu
ꝓceſſibus vndiqꝫ ꝑ dioceſim ſuã maguntiñ ſub penis mulctis et cõminatõibus formidabilibus o
nis ſibi ſubiectis ꝓhibuerit inhibueritqꝫ ne aliqua opa cuiuſcũqꝫ ſciētie artis e greco latino vel ali
ve trãſponãt aut tranſlata ſub quocũqꝫ titulo diſtrahant vel cõparent ꝛc̃ niſi opa deinceps impr
res et mgr̄os in ſue Reuerendiſſime p̄nitatis lr̄is et ꝓceſſib⁹ deſcriptos viſa examinata et cõpro
rati dñi Archip̄ſulis moguntiñ lr̄is et ꝓceſſibus clarius ꝯtineri cernũtur. quorꝫ oim ordo et ſerie
ſubſequit̄ et eſt talis. Bertoldus dei grã Sctē moguntiñ ſedis archiepũs Sacri romani imp
ceps Elector Et ſi ad mortalium eruditionē diuina quadã imprimēdi arte ad ſingularꝫ ſcientiarꝫ
compertũ tamen habemus quoſdã hoies inanis glorie aut pecunie cupiditate ductos hac arte a
tum eſt ad ꝑniciem ⁊ calumniam deduci. Vidimus em̄ ip̄i libros miſſarꝫ officia continētes. Et p̄te
onis ſcriptos e latino in germanicã linguã traductos nec ſine religiõis dedecore verſari ꝑ man⁹
legũqꝫ p̄ceptis. que et ſi a jure conſultis viris vtiqꝫ prudētiſſimis atqꝫ eloquētiſſimis aptiſſime lu
tia ipſa habet nodoſitatem. ut etiam eloquētiſſimi ſapientiſſimiqꝫ hoīs extrema vix ſufficiat etas
atqꝫ indocti in vulgarem linguã traducere audent. quorꝫ traductionē multi etiã docti viri vidēt
impropriationē et abuſum minime intellexiſſe. Quid deniqꝫ dicendũ de reliquarꝫ ſcientiarꝫ ope
aut falſis titulis inſcribũt. tribuũtqꝫ autoribus egregijs eorꝫ figmenta quo magis emptores inu
bono etiam ſiue malo id faciãt aio. an ne lingua germanica capax ſit eorꝫ q̃ tum greci tum et lati

... Bertolous dei gra Sctē maguntin
... dñs et amicus nr̄ cariſſimus jn ſue
...ſſimus dñs et amicus nr̄ cariſſimus jn ſue
... nr̄o in ſctis ſuis cuius liuore ſanati ſumus
...e ſalutis exordiū et fundamentū exiſtūt ca:
...ā cū beatis euo ſempiterno fruimur iniurie
... earūdē q3 inſpectōe et recitatōe ...rogātur
...ibuſdā ſiquidē edictis ſuis p̄ceptorijs lr̄is ⁊
...bus ⁊ ſingulis eccl̄iaſticis et ſecularib9 pſo
...o ſermōe in vulgare germanicū trāſferāt ſeu
...mēda ante impſſurā p clariſſimos docto:
...bara fuerint put tūc hec ⁊ alia in cōmemo:
... ...ma immediate
... ...larius ac prin:
... ...ueniri poſſit.
... ...ſtitutionē da:
... ...ous nr̄e religi:
... ...roꝝ canonum
... ...m. tamē ſcien:
... ...uidē temerarij
... ...mam verboꝝ
... ...ſa cōmiſcent.
... ...ſi verū colūt.
... ...is ſpec...latōi:
... ...ſtere deceſſe
... ...qd ꝓpter ma:
... ...anus codices
... ...bit multa ſup
... ...er ſcriptores in
...oſitum paucula oſtendiſſe ſufficiat verum
...pellatōe vtamur diuinitus emerſerit Do:
...itur nr̄a etiam interſit diuinaꝝ lr̄aꝝ puri:
...put poſſumus autore dn̄o cuius res agitur
...tioni ſubiectis. aut intra eius terminos ne:
...ium diſtricte p̄cipiendo mandamus ne ali:
...traducāt aut traducta quouis cōmutatōis
...nceps imprimēdi aut impreſſionem et im:
...ſitatis ſtudij jn Ciuitate nr̄a moguntinē
...iſa ⁊ patenti teſtimonio ad imprimendum
... honorabilem deuotū nobis dilectum loci
...idi annali ſtipendio conductos viſi ⁊ ap:
...ndatū nr̄m conſilium auxilium vel fauorē
...ſſionis libroꝝ expoſitoꝝ ac etiam centū flo
...ctoritatē noſtrā ſpecificam liceat abſoluere
...da menſis marcij Anno dn̄i milleſimoqua
...untiñ p certas ſuas exhortatorias lr̄as ſiue
...rmōe in vulgare germanicum tranſlatoꝝ
...decernere emittere ⁊ vndiq3 p dioceſim no
...inhibitoriū q3 edictum iuſtis ratōnabilibus
...ſoni fore conſpicimus et quāq3 etiā als ad
...ducerentur imprimerētur q3 p Ciuitatem et
...itantiſſitis p̄ceptoriū inhibitoriū q3 et com
...q3 formidari ſoleat qd ſpecialiter q̄ qd ge:
...adicti dn̄i moguntiñ jn et ad ſummi crea
... legum p̄ceptoꝝ confortationē manuten:

Bc
f
Zehntregister der Pfarr Lich
1494 – 1501

qꝫ fore eos ex ſu[is] ceruicibus nomina rebus fingere incognita. aut ſi veteribus quibuſdã vtantu
gnitudinem periculi in lr̃is ſacris magis veremur. Quis em̃ dabit ydeotis atqꝫ indoctis homnib
ſacrarum lr̃aꝝ inciderint veros excerpe intellectus. videatur ſacri euãgelij aut eplaꝝ pauli text
pletõne Et ſubauditõne aliarum ſcripturaꝝ opus eſſe. Occurrũt hec quia vulgatiſſima ſunt Qui
eccleſia catholica ſub accerrima pendet diſputatõne multa afferre poſſemus. De quibus tñ ad a
cum initium officine huius artis imprimendi codices in hac aurea nr̃a Moguncia vt vera eius a
dieqꝫ in ea politiſſima atqꝫ emendatiſſima perſeueret iuſtiſſime eius artis decus a nobis defenſa
tatem immaculatam ſeruari vnde p̃fatis erroribus Et hoim impudentiũ aut ſceleratoꝝ auſibus
occurrere frenoqꝫ cohibere volentes Omibus ⁊ ſingulis eccleſiaſticis et ſecularibus pſonis nr̃e d
gotiantibus cuiuſcũqꝫ gradus ordinis pfeſſionis dignitatis aut conditõnis exiſtant tenore p̃ſen
qua opa cuiuſcunqꝫ ſcientie artis vel noticie e greco latino vel alio ſermõe in vulgare germanicũ
genere vel titulo diſtrahant vel comparent publice vel occulte directe vel indirecte. niſi opa de
preſſa ante diſtractõnem per clariſſimos honorabileſqꝫ nobis dilectos doctores ⁊ mgr̃os vniue
aut doctores ⁊ mgr̃os vniuerſitatis ſtudij in opido noſtro Erffordie ad hoc deputatos fuerint v
vel diſtrahendũ admiſſa vel ſi in opido franckfordie nr̃e dioceſis Libri venales expoſiti fuerint p
plebanum in theologia magiſtrũ ac vnum vel duos doctores et licentiatos p conſulatum dicti o
probati fuerint. Si quis vero huius noſtre puiſionis contemptor fuerit aut contra huiuſmodi m
quouiſmodo directe vel indirecte p̃ſtiterit ſentẽtiam excõmunicatõnis ipo facto. et p̃terea ammi
renoꝝ auri penam camere noſtre applicandã ſe nouerit incurriſſe a qua ſententia nemini citra au
Date aput arcem Sancti martini in ciuitate nr̃a Moguntiñ Sub ſigillo noſtro die viceſimaſecu
dringẽteſimooctuageſimoquinto. Ita et pariformiter p̃fatus reuerẽdiſſim⁹ dñs archipſul mog
eplas nudiuſtercius nos ſũmope exorauit quatinus in huiuſmõi libroꝝ e greco latino vel alio ſe
ſuppreſſionẽ et extinctionẽ nr̃as pariter conſimiles p̃ceptorias inhibitorias cõminatoriaſqꝫ lr̃as
ſtram publicari facere curaremus Et cũ aũt taliſmodi reuerendiſſimi dñi moguntiñ p̃ceptorium
pſuadentibuſqꝫ ex cauſis decretum emanatumqꝫ ⁊ publicatũ atqꝫ omni equitati iuri et ratõni co
emoliendum extinguendũqꝫ et ſupprimendũ libros qui ſic e latino in germanicam linguam tra
dioceſim noſtras nr̃a meminerimus mãdata emiſiſſe attamen qꝫ ſupradicti Reuerendiſſimi arc
minatoriũ edictũ ſtrictiori rigoroſitati ſpecialitatiqꝫ ampliori innitit. Et cũ frequẽter plus magiſ
...raliter phibetur. Et quia etiã hoc quidem p̃ceptorium inhibitoriũqꝫ et cõminatoriũ edictũ ſu
... honorem ſacrarumqꝫ ſcripturã canonũ